

Fensfeltet Geologiforening

har fått navnet sitt etter det interessante geologiske området ved Ulefoss i Nome kommune i Telemark, internasjonalt kjent under betegnelsen «The Fen Area»; eller som professor Brøgger benevner det i sin avhandling som utkom i 1920: «Das Fen Gebiet».

Fensfeltet Geologiforening er svært ung, - den er ikke to år ennå, - men teller allerede omlag 30 interesserte medlemmer. De fleste er fra Nome, - kommunen med Bandakkanalen som nå har sin renessanse som turistmål, - men noen kommer fra de omliggende kommunene. Vi har også et «proff-medlem», statsgeolog Sv. Svinndal som i flere år hadde sitt virke ved Norsk Bergverk A/S som i årene fra 1953 til 1965 utvant niob i Fensfeltet

Svinndal, som nå bor i Trondheim, har overlatt foreningen en stor steinsamling med hovedvekten på Fensfeltets særegne bergarter, og denne er plassert i monterer i «Steinhuset». «Steinhuset» er lokaler som kommunen har stilt til vår disposisjon i et av de fredede husene på «Øvre Værket», - en samling arbeiderboliger ved det 330 år gamle Ulefoss Jernværk.

I «Steinhuset» har foreningen sine sammenkomster og her har medlemmene adgang til steinsag, slipe maskin, Geigerteller og annet. To populære steinslipeskurs ble avholdt der ifjor og nylig er en studiesirkel med emnet «Norge blir til» avsluttet. Flere feltturer til interessante steder i Telemark ble arrangert siste år, og et besøk i Geologisk Museum med professor Dons som omviser var en minnerik opplevelse for deltagerne.

For 1987 legges også planer for turer, bl.a. til Jomfruland og til de gamle Gullnes gruver ved Sundsbarmvatnet i Seljord. Herfra kom i sin tid sølvet til «Gimsøydaleren», preget ved Gimsøy Kloster i Skien og nå verdt en formue.

Det er også planer om å legge opp til vandreturer i Fensfeltet slik at interesserte kan finne fram på en grei måte i området; kanskje også ved hjelp av brosjyrer og orienterende oppslag.

Som mange vil være kjent med er Fensfeltet et unikt geologisk område på 4-5 km². Det er tverrsnittet på et vulkanrør vi ser, og dette fortsetter som en sylinder over 30 km rett nordover i jorda. Dagens overflate lå

NORGES MINERALER - AV HENRICH NEUMANN

NGU No: 60 Kr. 120,- + porto

Begrenset rest av bøker.

Ring redaktøren.

omkring 1 - 2 km. under overflaten dengang vulkanen var aktiv for 550 - 600 millioner år siden. Siden dengang har jordoverflaten blitt slitt ned til dagens nivå.

Helt fra 1657 ble det drevet ut jernmalm som ble smeltet ved Ulefos Jernværk, og denne gruvedriften varte helt fram til 1927. Norsk Bergverk A/S sto som tidligere nevnt for drift på niob i etterkrigsårene, og fra 1980 har KS A/S Fenco drevet geologiske undersøkelser for en total-kartlegging av mineralforekomstene i Fensfeltet. Det er de forholdsvis store forekomstene av sjeldne jordarter (metalliske grunnstoffer) som er av største interesse.

Mange av bergartene i Fensfeltet forvitrer lett, og da de inneholder en mengde stoffer som plantene

trenger, som f.eks. kalk, fosfat, kalium m.m., har området en uvanlig kraftig vegetasjon. Enkelte planter kan til og med vokse direkte på steinene! Det rike og varierte plantelivet gjør området svært populært som ekskursjonsmål for botanikkstudenter og andre interesserte.

Som følge av gruvedriften er fjellgrunnen gjennomboet av ganger (ikke tilgjengelige!) og åpne gruvehull. Fensfeltet Geologiforening håper som nevnt på å kunne få til et sikkert ruteopplegg og det er også planer om å lage for salg hendige kasser oppdelt i rom for et utvalg steinprøver fra feltet. Forøvrig vil foreningen gjerne stå til tjeneste med opplysninger dersom noen måtte ønske det.

**SE DEG FOR SÅ DU IKKE VELTER
PÅ DEG STORE STEINER!
TA ALDRI SJANSER!**